

Mantzius udviklingsplan 2026

Introduktion

Mantzius er et kultur- og koncerthus i forandring. Med afsæt i en ny politisk vision skal Mantzius skal i fremtiden *betyde mere for flere*.

Denne udviklingsplan beskriver, hvordan Mantzius skal realisere visionen over de kommende år. Udviklingsplanen er udarbejdet af bestyrelsen for Mantzius i samråd med husets brugere og medarbejdere.

Udviklingsplanen bygger på visionen Fremtiden Mantzius, som er politisk vedtaget i 2025.

Udviklingsplanen ser frem mod 2035, men den opdateres med årligt interval i samråd med Kultur- og Fritidsudvalget.

God læselyst!

Mærk kulturen – Mærk Mantzius

Mantzius er oprindeligt opført som en skole tilbage i 1865, hvor grundlægger Johan Mantzius introducerede et moderne livssyn med en stærk tro på kulturen og kunsten som en kilde til (ud)dannelse og livskvalitet. Johan Mantzius ønskede ikke en skole, der lukkede sig om sig selv, men en skole, som blev et samlingspunkt for hele lokalsamfundet.

Denne arv bringer vi nu videre. Mantzius skal være et knudepunkt for lokalsamfundets virkelyst og engagement på tværs af generationer og sociale skel. På Mantzius ser vi kunsten, kreativiteten og de sanselige oplevelser som et møde- og dannelsessted. Et sted, hvor vi lærer os selv og hinanden at kende og opbygger tillid og tiltro til den verden, der omgiver os. Et mødested, der giver os tilhørsforhold. Hvor vi føler os mødt, set og inspireret. Hvor vi tanker op, og giver vores eget bidrag videre til andre.

I den nye branding af Mantzius arbejder vi med begrebet "Mærk". Både i betydningen at "føle, opleve, sanse" og i betydningen at "sætte et mærke" – dvs. sætte aftryk i hinanden gennem de møder vi har i kunsten og kulturen.

Derfor siger vi: Mærk kulturen – Mærk Mantzius.

Ungefællesskaber for øget trivsel

Mantzius skal være en attraktiv ramme for unge- fællesskaber og en fødekæde for scenekunstnerisk talentudvikling.

Der bliver talt og skrevet meget om unges trivsel. Forskning har påvist, at kunsten og kulturen kan bane vejen for meningsfulde fællesskaber, som øger trivslen. Dét forpligter, og Mantzius skal naturligvis være med til at løfte den opgave.

Mantzius er allerede begunstiget med stærke ungefællesskaber. Nogle har rødder i Ung i Rudersdal (UIR) og Musik- og Billedskolen, mens andre er knyttet an til foreninger som eksempelvis Limenas. Opgaven handler derfor ikke om at opbygge en masse nyt, men mere om at videreudvikle det, vi allerede har.

Når Mantzius er bedst, fungerer vi som en fødekæde for scenekunstnerisk talentudvikling: Lydfest og Puls er spiret i UIR. Musikfællesskabet Under Loftet har lært at spille i Musik- og Billedskolen. Mange af de unge fra Lydfest og Puls har rødder i Limenas. Det hele hænger såldes sammen.

Mantzius' bestyrelse vil gerne understøtte og synliggøre denne fødekæde for engagerede unge endnu mere i de kommende år. Frihed, mulighed, iværksætteri og kunstnerisk udfoldelse er nøgleord i den sammenhæng.

Bestyrelsen vil aktivt arbejde på at danne samarbejder med andre ungemiljøer i Rudersdal Kommune såsom Teatermejeriet, Textilskolen og de lokale gymnasier for at udvide virkefeltet til endnu flere unge.

Bestyrelsen er også interesseret i at se kunsten og kulturen som mødested mellem generationer. Derfor vil bestyrelsen aktivt opfordre samarbejdspartnere, Medskabere og husets øvrige brugere til at tænke i formater, der engagerer Generation Z'ere og Boomere – og alt derimellem – på samme tid. På den måde kan generationerne forhåbentlig lære af hinanden. Bestyrelsen finder det derfor afgørende, at der udvikles attraktive opholdsrum, hvor sådanne møder kan finde sted.

”

Selvom de fleste unge trives, oplever et stigende antal unge mistrivsel, og der er behov for nye, helhedsorienterede tilgange til at styrke unges trivsel. Forskning viser, at kunst og kultur kan spille en væsentlig rolle som supplement til traditionelle sundhedsindsatser

Fra rapporten *Når kunst og kultur fremmer unges trivsel*
Statens Institut for Folkesundhed,
Syddansk Universitet
2025

Det gode seniorliv

Den demografisk udvikling taler sit tydelige sprog. Seniorlivet i Rudersdal er langt, og det skal være godt! Kunsten og kulturen giver livskvalitet og mulighed for at engagere sig. Og det forpligter.

Mantzius er allerede i dag et velbenyttet knudepunkt for mange af kommunens aktive seniorer. De benytter i særdeleshed keramikværkstedet, det grafiske trykværksted og foreningslokalerne, hvor bl.a. aftenskolerne har rigtig godt fat i senior-målgruppen.

Frivilligruppen, som varetager koncerterne på i Mantzius, har mange seniorer på holdet – den ældste har rundet de 80. Og en forening som Birkam, der arrangerer klassiske koncerter årer rundt, tiltrækker også ganske mange seniorer.

Hvad der til gengæld ikke findes på Mantzius i dag, og som mange senior-brugere har efterspurgt, er et attraktivt opholdsmiljø, hvor det er behageligt at sidde, drikke kaffe, spise, mødes i en mindre kreds osv. Bestyrelsen ønsker at indtænke dette behov i den fremtidige anvendelse af det nuværende restaurant-område.

Mantzius udfordret på tilgængeligheden grundet husets mange etagemeter. Det er både dyrt og urealistisk at bygge elevatorer og ramper alle steder. I stedet ønsker bestyrelsen at se på, hvordan stueplanet i hele bygningsmassen kan udnyttes optimalt med særlig omtanke for de ældre, som ikke har mobiliteten til at fare op og ned ad husets mange trapper.

Sidst men ikke mindst ønsker bestyrelsen at sætte spotlys på de aktive seniorer som en frivilligressource, der ikke nødvendigvis udnyttes godt nok i dag. Mange seniorer udtrykker, at de har tid og lyst til at bidrage til deres lokalsamfund. Spørgsmålet er, om Mantzius imødeser denne virketrang blandt seniorerne godt nok, eller om mere kan gøres i den henseende. Det spørgsmål vil bestyrelsen rejse sammen med husets brugere.

”

18 pct. af de 65-74-årige og 26 pct. af de +75-årige arbejdede ugentligt frivilligt i 2024. Blandt hele den voksne befolkning var tallet 14 pct. Det er også blandt de ældre, at der er flest, der arbejder frivilligt mindst en gang om måneden. Det gjaldt 32 pct. af de 65-74-årige og 37 pct. af dem på 75 år eller derover i 2024.

Etape 1

Første etape, som løber fra 2027 til og med 2029, handler om at få rammerne på plads, så de afspejler den nye vision både fysisk, digitalt og ressourcemæssigt.

De første 18 måneder af "Mantzius 3.0" har været en testfase. Nu skal vi bygge de varige strukturer baseret på testfasens erfaringer.

I etape 1 skal vi konsolidere husets organisering, så vi er i stand til at skabe rammer for borgernes mangfoldige initiativer. Vi skal have stærke kompetencer til at møde borgernes initiativer og løbe foran, ved siden af og lige bagved, når det kræves. Vi skal samtidig have professionelle kompetencer til at drive den kommercielle forretning knyttet an til koncertvirksomheden. Og vi skal opbygge en projektorganisation, der er i stand til at opbygge og drive værdiskabende partnerskaber lokalt, regionalt og nationalt.

I etape 1 har vi fokus på at opdyrke stærke lokale samarbejder. Mantzius spiller allerede en vigtig rolle i Bylivsnetværket. Nu handler det om at omdanne de mange gode relationer til konkrete samarbejder. Vi skal være et attraktivt kultur- og koncerthus for alle i Rudersdal – hvilket også betyder, at Mantzius skal bevæge sig uden for egen matrikel, og eksempelvis være med til at skabe kultur i Vedbæk, Holte og Nærum. Vi ser et særligt potentiale i at styrke samarbejdet med erhvervslivet, idrætsforeningerne og ungemiljøerne i hele kommunen.

Dertil er det bestyrelsens klare mål at opbygge et tæt og handlekraftigt samarbejde med bestyrelsen i Ung i Rudersdal, Musik- og Billedskolerådet samt Biblioteket.

Det er en klar nødvendighed, at den nye vision manifesterer sig i synlige og mærkbare forbedringer af husets fremtoning over for omverdenen. Det gælder kommunikation og branding, skiltning og wayfinding, indgange (fysiske og digitale) og fysiske rammer, der understøtter husets vision. Vedrørende sidstnævnte er det i særlig grad husets cafe/spisehus i stueetagen der skal udfoldes til større gavn og glæde for huset og for hverdagslivet i bymidten.

Mantzius er et stort bygningskompleks, som i mange år har savnet helhedstænkning. Derfor er det nødvendigt, at vi i etape 1 bruger den fornødne energi på at analysere den samlede bygningsmasse og udarbejde en masterplan for bygningernes anvendelse på kort, mellemlang og lang sigt.

Sidst men ikke mindst skal koncerthuset styrkes rent forretningsmæssigt. Det skal ske ved at løfte arbejdet med programudvikling, samt at iværksætte nye indsatser omkring datadrevet markedsføring, loyalitetsprogram og erhvervsklub.

I dag har vi stort set ingen data om husets brugere. Det er bestyrelsens ambition, at vi i løbet af etape 1 får etableret de basale strukturer, der muliggør indsamling og analyse af brugerdata.

2026-2027

- Holdet konsolideres (fastansættelser)
- Borgerdrevne initiativer gribes og medudvikles
- Café/spisestedet revitaliseres til glæde og gavn for brugere, borgere og hele bymidten. Vi undersøger, om det er meningsfuldt at søge medfinansiering udefra i mindre skala.
- Vi gør det lettere for borgere og brugere at anvende huset. Vi lancerer et nyt og gennemgående koncept for frivillighed med vejledninger og introduktioner.
- Vi gør det lettere for borgere at finde husets indgange og muligheder – både fysisk og digitalt
- Vi etablerer et loyalitetsprogram og en erhvervsklub til at understøtte det kommercielle billetsalg
- Vi udvider billedskolen så der bliver plads til flere hold
- Vi analyserer bygningsmassen og udvikler en masterplan for bygningernes anvendelse så vi på sigt kan skabe bedre synergi mellem husets brugere.
- Vi søsætter et nye dialogforum mellem Musik- og billedskolerådet, UIR bestyrelse, Mantzius bestyrelse og Biblioteket. En fælles agenda for kulturinstitutionerne i bymidten kan derpå tage form.
- Vi etablerer en ny boldbane med blik for den samlede masterplan. Vi undersøger, om det er meningsfuldt at søge medfinansiering udefra i mindre skala.
- Bylivsnetværket videreudvikles og vi opdyrker stærke lokale samarbejder

2028

- Vi medudvikler værksteder, mødesteder og aktiviteter på foranledning af borgernes initiativer
- Vi hjemtager de første projektrettede fondsmidler (projektorganisation tager sin form)
- Vi udarbejder en prioritering og langsigtet plan for fremtidige finansieringsbehov, herunder
 - Værkstedsfløjen inkl. gårdmiljø
 - 1905-bygningen inkl. kælder
 - Haven
 - Salen (stole og tribune) samt foyer (interiør)
- Vi indleder en afsøgende dialog med fonde om den fremtidige udvikling af Mantzius, herunder eks. Nordea, Realdania og Lokale- og Anlægsfonden
- Vi udfører de første tests af aktiviteter ude af huset i samarbejde med andre aktører i kommunen
- Vi ansøger om status som "Netværks- og genrespillested". Hvis det bevilges kan det udløse øget statslig medfinansiering til talentudvikling og nye fællesskaber
- Vi arbejder videre i Bylivsnetværket og lokale samarbejder
- Vi bidrager aktivt til og indgår i visionsarbejdet omkring Birkerød Idrætscenter og Birkerød Bymidte

2029

- Evt. fondsansøgninger
- Vi undersøger, om vi sammen med UIR og Musik- og Billedskolen kan skabe rammer for et udvidet ungekulturmiljø
- Vores aktiviteter ude af huset videreudvikles og skaleres
- Vi udarbejder skitsetegninger for den fremtidige udvikling af byzonen mellem Biblioteket, Mantziusmatriklen og Præstegårdshaven, så Birkerød i fremtiden kan få en mere rekreativ og attraktiv bymidte til gavn for borgere og handelsliv
- Vi arbejder videre i Bylivsnetværket og lokale samarbejder

Værdiskabelse i etape 1

2027

Hvilken værdiskabelse oplever borgerne og lokalsamfundet?

Borgerne "opdager" i langt højere grad Mantzius – nogle for første gang, andre genfinder glæden ved Mantzius fra en svunden tid.

Det gør de ikke mindst fordi stedets adgangsforhold forbedres og opholdsmiljøerne revitaliseres. Borgerne oplever, at Mantzius er et hus man kan træde ind i, og hvor man bliver inspireret til at deltage og engagere sig.

Borgerne får langt om længe det mødested, de har efterspurgt. Et mødested, som kan omdanne en triviel tirsdag aften til en hyggelig seance med fællesspisning, hvor voksne nyder samvær og samtaler på tværs af generationer, mens børnene leger skjul i haven eller salen.

Borgerne oplever, at der er styr på "servicen" i huset, uanset om man er billetkøber til en koncert, om man er bruger af lokaler og værkstederne eller om man er Medskaber med en brændende idé, som skal realiseres.

2028

Hvilken værdiskabelse oplever borgerne og lokalsamfundet?

Borgere i Vedbæk, Nærum og Holte oplever for første gang, at Mantzius "kommer til dem" gennem forskellige pop-up-aktiviteter.

Aktørerne i Birkerød bymidte, herunder butikker, foreninger mv. nyder godt af, at der omkring Mantzius er etableret et knudepunkt for udviklingen af det rekreative byliv, hvor aktiviteter koordineres og udvikles på tværs.

2029

Hvilken værdiskabelse oplever borgerne og lokalsamfundet?

Borgere og lokalsamfund oplever nu, at Birkerød har fået et koncert- og kulturhus af en kaliber, der modsvarer bygningsmassens unikke potentialer og kvaliteter.

Mantzius er nu i sin vorden som et mødested for borgere i hele kommunen. Et sted, hvor borgere og samarbejdspartnere finder nye muligheder.

Mantzius er nu et sted, hvor kunsten og kulturen bidrager til livskvalitet, trivsel og dannelse på tværs af generationer og sociale skel. Opgaven herfra er at skalere værdiskabelsen og nå ud til endnu flere – herunder særligt de målgrupper, som normalt har svært ved at indfinde sig i kulturens klassiske, institutionelle rammer.

Etape 2

Anden etape, som løber fra 2030 til og med 2032, handler om at videreudvikle Mantzius som en dynamo for partnerskaber, hvor kulturen og kunsten skaber værdi inden for sundhed, byliv, erhverv, beskæftigelse, trivsel og skole/uddannelse.

Visionsprojektet for Idrætscenteret og Birkerød bymidte kommer i denne etape tættere på konkretisering, og på Mantzius skal vi sammen med de øvrige kulturinstitutioner, erhvervslivet og foreningslivet være med til at revitalisere det rekreative og det kommercielle liv i Birkerød bymidte. Denne indsats vil indledes i etape 1, men forventes at blive intensiveret i etape 2.

Mantzius skal i denne etape være modnet til at indgå og drive partnerskaber på tværs af byens og kommunens aktører. Det kan være horisontalt på tværs af kommunale ressortområder (skoler, sundhed, erhverv, etc.) – eller det kan være udadvendt mod erhvervsliv og regionale/nationale netværk. Mantzius former sig i denne etape som en egentlig projektorganisation, der er i stand til at hjemtage midler fra eksterne fonde. Mantzius bliver en fysisk og digital hub for kulturel virkelyst og deltagelse for hele kommunen.

I anden etape er det sandsynligt, at der vil være fremskreden dialog med fonde omkring en arkitektonisk optimering af bygningsmassen. Der etableres potentielt nye brugerdrevne værksteder efter samme forskrift som keramikværkstedet.

Afhængigt af aktiviteterne i etape 1 vil der i denne etape potentielt være grobund for at videreudvikle og skalere et unge-kulturmiljø i samarbejde med Ung i Rudersdal og Musik- og Billedskolen.

Mantzius vil muligvis få status af et Netværks- og genrespillested, (såfremt ansøgningen får positivt udfald i etape 1). Sker dette, vil der være mulighed for at udføre en række programaktiviteter knyttet op på den valgte profil. Derfor vil den anden etape potentielt rumme en væsentlig styrkelse af Mantzius som koncerthus.

Der skal i denne etape udvikles en strategi for koncerthuset, som tager bestik af den igangværende markedsudvikling, hvor mange spillesteder i mellemstørrelsen lider trange kår grundet øget tendens til såkaldte arenakoncerter (eks. Royal Arena). Strategien vil i høj grad være påvirket af, om Mantzius på dette tidspunkt har status af Netværks- og genrespillested.

Etape 3

Tredje etape, som løber fra 2032 til og med 2035, handler om at positionere Mantzius som et regionalt fyrtårn, hvor kunsten og kulturen tages alvorligt som en ressource, der kan modvirke en række problemstillinger i et demokratisk samfund anno 2032.

Mantzius vil i denne etape blive toneangivende inden for en ny diskurs som handler om effekten og betydningen af kulturen snarere end aktiviteterne i sig selv. Mantzius vil være et samlingspunkt, hvor livssyn og perspektiver udveksles mellem mennesker på tværs af generationer, køn og sociale markører.

Der vil opstå nye formater, fordi det ikke længere er formaterne i sig selv der er den styrende diskurs. Eksempelvis vil en "koncert" ikke nødvendigvis være en koncert, men noget andet og mere. Som "Håndplukket" har lært os i 2025-2026, efterspørger publikum i højere grad et nærvær og et samvær, der kan danne modbillede og modindtryk til de til tider dystopiske scenarier omkring os med klimakriser, naturkrise, tech-drevet polarisering og geopolitisk stormvejr.

Denne nye, betydningsdrevne tilgang vil gennemstrømme alt hvad vi gør på Mantzius. Vi realiserer på denne vis idéen om at arbejde med kunsten, kulturen og kreativiteten som mødested mellem mennesker.

Vi kalder os ikke længere et "koncert- og kulturhus" men måske nærmere... et Samlingshus?